

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

03 iunie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Nicolae Gordilă

Judecători – Liliana Catan, Elena Covalenco, Ion Guzun și Iurie Diaconu

Cu participarea:

Procurorului – Dumitru Graur

Avocatului – Andrei Habravan

Inculpatului – Sergiu Chihai

juducînd în ședință publică recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vasile Bolduratu și de inculpatul Chihai Sergiu, împotriva sentinței Judecătoriei Criuleni din 25 octombrie 2013 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 decembrie 2013, în cauza penală în privința lui:

***Chihai Sergiu Ion**, născut la 02 aprilie 1988, originar din s. Iargara, r-nul Leova, domiciliat în s. Porumbeni, r-nul Criuleni,*

Termenul de examinare a cauzei:

Instanța de fond din 26.01.2012- pînă la 25.10.2013;

Instanța de apel din 18.11.2013- pînă la 02.12.2013;

Instanța de recurs din 04.03.2014- pînă la 03.06.2014;

Procedura de citare a fost legal executată.

Procurorul a solicitat admiterea recursului ordinar în sensul declarat, cu respingerea recursului inculpatului, ca fiind neîntemeiat.

Reprezentantul legal al părții vătămate a solicitat admiterea recursului ordinar declarat de procuror, cu respingerea recursului inculpatului.

Avocatul și inculpatul, au solicitat admiterea recursului ordinar declarat, respingerea recursului înaintat de procuror, cu casarea hotărîrilor recurate.

Asupra recursului, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni din 10 octombrie 2013, Chihai Sergiu a fost condamnat în baza art. 27, 164 alin. (2) lit. c) Cod penal la 4 (patru) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă înaintată de reprezentantul legal al părții vătămate Bîrlădeanu Ion împotriva inculpatului privind încasarea prejudiciului material și moral, a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, Chihai Sergiu a comis o tentativă de a răpi o persoană minoră în următoarele circumstanțe: la 20 februarie 2012, pe la ora 17.30, Guzun Vera la rugămintea fiicei sale Bîrlădeanu Claudia, s-a dus la grădinița de copii din s. Măgdăcești, raionul Criuleni de unde a luat-o pe nepoțica sa Bîrlădeanu Daniela, născută la 28.01.2007 și care la moment avea vîrsta de numai 05 ani, după ce, aflîndu-se pe un drum din acest sat inculpatul, avînd scopul răpirii minorei, din spate, s-a apropiat de Guzun Vera, a aplicat o lovitură peste mîna acesteia și a apucat-o pe minora Bîrlădeanu Danuiela de mînuță și a început ca s-o tîrîie pe drum după el, însă ultimul nu a putut ca să-și realizeze intențiile sale criminale pînă la capăt din motive care nu au depins de voința lui, deoarece Guzun Vera a început a striga și a chema în ajutor, iar auzind strigătele dînzei, Chihai Sergiu a lăsat-o pe minoră și a încercat să fugă, însă în drum au ieșit vecinii Pocitarenco Veaceslav și Scofîrnac Ion, care l-au și reținut .

3. Nefiind de acord cu sentința instanței de fond, avocatul Lilian Maliga în numele inculpatului a depus apel, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri de achitare, pe motiv că fapta incriminată nu a fost săvîrșită de inculpat.

În argumentarea apelului avocatul a invocat, că instanța de judecată a dat o apreciere greșită probelor, a faptelor și a circumstanțelor cauzei, a pus la baza sentinței de condamnare probe contradictorii, a ignorat adevărul real constata, a indicat la existența multiplelor divergențe pe care instanța de fond le-a pus la baza condamnării inculpatului, pronunțînd o sentință ilegală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 decembrie 2013 a fost admis apelul avocatului, casată parțial sentința în partea stabilirii pedepsei și pronunțată o nouă hotărîre, prin care:

În baza art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită inculpatului pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 27, 164 alin. (2) lit. c) Cod penal, sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani, a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 (doi) ani.

În rest, sentința a fost menținută.

4.1. În argumentarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că, probele administrate pe caz, au fost examinate și apreciate de către instanța de fond din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, cu respectarea prevederilor art.101 Cod de procedură penală, care confirmă vinovăția inculpatului și anume: depozițiile reprezentantului legal al părții vătămate, a martorilor, raportul șefului de post al CPR Criuleni, Popovici Victor, din 28.02.2012 (f.d.10), raportul ofițerului de urmărire

penală din cadrul comisariatului raional de poliție Criuleni, Simon Lilian, din 20.02.1012 (f.d. 11).

Instanța de apel a menționat că, în urma examinării cauzei penale, instanța de fond corect a constatat că inculpatul nu și-a dus intențiile sale criminale pînă la capăt, dar a comis numai o tentativă de a o răpi pe minora Bîrlădeanu Daniela.

Totodată, Colegiul a conchis că, la stabilirea pedepsei instanța de fond nu a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, aplicînd pedeapsa greșit individualizată în raport cu prevederile legii penale care reglementează pedeapsa, scopul acesteia și individualizarea ei.

Colegiul penal a relatat că, inculpatul a comis o infracțiune ce face parte din categoria celor grave, iar circumstanțe atenuante sau agravante nu au fost stabilite, de asemenea, inculpatul s-a aflat în detenție aproape 2 luni motiv pentru care, instanța de apel a ajuns la concluzia că, corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă fără izolarea acestuia de societate, cu aplicarea, la stabilirea pedepsei a prevederilor art. 90 Cod penal, astfel suspendînd condiționat executarea pedepsei cu închisoarea, cu stabilirea unui termen de probă.

Totodată, s-a mai reținut, că instanța de fond corect a dispus de a admite în principiu acțiunea civilă depusă de către reprezentantul părții vătămate, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

5. Împotriva hotărîrii menționate procurorul a declarat recurs ordinar, invocînd prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea acesteia în partea stabilirii pedepsei, cu menținerea sentinței instanței de fond.

În motivarea recursului, procurorul-recurent a invocat că, la stabilirea pedepsei, instanța de apel neîntemeiat a aplicat prevederile art. 90 Cod penal, ignorînd faptul că inculpatul a comis o infracțiune gravă asupra unui copil în vîrstă de 5 ani, nu a ținut cont de comportamentul acestuia față de partea vătămată, nu a restituit benevol prejudiciul cauzat.

5.1. Inculpatul la fel a declarat recurs ordinar împotriva hotărîrilor menționate, solicitînd casarea acestora, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri de achitare.

În motivarea recursului, recurentul a invocat că hotărîrile instanțelor de fond sunt neîntemeiate, deoarece probele, faptele și circumstanțele cauzei au fost greșit apreciate, iar concluziile despre vinovăția inculpatului nu pot fi bazate pe presupuneri.

Instanța de recurs precizează că, recurentul deși nu face expres trimitere la art. 427 Cod de procedură penală, din textul recursului rezultă că acesta face trimitere la pct. 6) și 8) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală.

6. Judecînd recursul în raport cu actele cauzei și analizînd legalitatea și temeinicia hotărîrilor recurate prin prisma motivelor de casare invocate, conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, potrivit căruia *instanța de recurs examinează*

cauza numai în limitele motivelor de casare prevăzute în art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnatului, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că recursul declarat de procuror urmează a fi respins, iar recursul declarat de inculpat urmează a fi admis, din următoarele considerente:

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul și constatând existența temeiurilor prevăzute la art. 390 Cod de procedură penală, poate pronunța o hotărîre de achitare.

Conform art. 389 alin. (1) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvîrșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată, iar potrivit alin. (2) al aceluiași articol, sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri sau, în mod exclusiv ori în principal, pe declarațiile martorilor depuse în timpul urmăririi penale și citite în instanța de judecată în absența lor.

Articolul 93 Cod de procedură penală stipulează, că probele sunt elemente de fapt care pot fi folosite în procesul penal ca probe dacă ele au fost dobîndite de organul de urmărire penală sau de alte părți în proces, cu respectarea prevederilor Codului de procedură penală.

Datele de fapt obținute prin activitatea operativă de investigații pot fi admise ca probe numai în cazurile în care ele au fost administrate și verificate prin intermediul mijloacelor prevăzute la alin. (2) art. 93 Cod de procedură penală, în conformitate cu prevederile legii procesuale, cu respectarea drepturilor și libertăților persoanei sau cu restricția unor drepturi și libertăți autorizate de către instanța de judecată.

Conform legislației penale, persoana fizică responsabilă este supusă răspunderii penale dacă, în acțiunile acesteia sunt constatate toate patru elemente obligatorii: obiectul infracțiunii, latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă.

În sensul art. 52 Cod penal, *se consideră componentă a infracțiunii totalitatea semnelor obiective și subiective, stabilite de legea penală, ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă.*

Potrivit art. 113 Cod penal, *calificarea oficială a infracțiunii se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători, iar noțiunea de calificare a infracțiunii cuprinde determinarea și constatarea juridică a corespondenței exacte între semnele faptei prejudiciabile săvîrșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală.*

Colegiul penal lărgit analizînd hotărîrile atacate, constată că ambele instanțe au comis grave erori de drept, avînd drept consecință pronunțarea unei sentințe de condamnare greșită, menținută prin Decizia instanței de apel.

Administrînd probele instanța de fond, cît și cea de apel, a pus la baza sentinței de condamnare declarațiile părții vătămate, reprezentantului legal al părții vătămate,

a martorilor, fără a se ține cont de alte circumstanțe și împrejurări, care servesc la stabilirea adevărului în prezenta cauză.

Așa dar, în acțiunile inculpatului Chihai Sergiu instanțele judecătorești au constatat componența de infracțiune prevăzută de art. 27,164 alin. (2) lit. c) Cod penal – tentativă de răpire cu bună-știință asupra unui minor, condamându-l pe ultimul în lipsa elementelor infracțiunii prevăzute la art. 164 Cod Penal.

Potrivit doctrinei juridice, **obiectul juridic special** al infracțiunii de răpire a unei persoane îl formează relațiile sociale cu privire la libertatea fizică a persoanei. Prin „*libertatea fizică*” se înțelege posibilitatea persoanei de a se mișca, de a circula și de a activa după voința proprie, în limitele stabilite de normele juridice.

În speță, Colegiul lărgit menționează că, declarațiile părții vătămate date la urmărirea penală (f. d. 36 verso) și declarațiile din cadrul ședinței de judecată (f. d. 152), sunt contradictorii, deoarece, inițial s-a declarat că inculpatul doar a tras-o de mână și ea a început a plînge, iar mai apoi a spus că a dus-o la deal făcînd un pas. La fel, instanța precizează că persistă divergențe și în declarațiile martorului Guzun Vera, care se afla cu partea vătămată în momentul incidentului și inițial a declarat (f. d. 18), că inculpatul a tras-o de mână la deal pe pătimită, iar ulterior a spus că partea vătămată a fost trasă de mână vre-o 3 metri de către Chihai Sergiu.

Astfel, instanța de recurs reține, că declarațiile părții vătămate cît și a tuturor martorilor, care cu excepția Verei Guzun nici nu au fost oculari, nu confirmă intenția inculpatului de a o răpi pe Bîrlădeanu Daniela, deoarece aceasta nu a fost privată de libertatea fizică.

Totodată, se precizează faptul că, lipsa absolută de libertate înseamnă că persoana este privată de toate posibilitățile de a săvîrși mișcări active relevante, de a-și alege locul de aflare și nu poate fi considerată privată de libertate persoana care continuă să se simtă în siguranță, iar în situația dată, partea vătămată se afla în siguranță lîngă Guzun Vera, care este bunica acesteia.

Mai mult ca atît, Colegiul lărgit analizînd acțiunile inculpatului reține și lipsa **obiectului material** al infracțiunii incriminate, care presupune influența nemijlocită asupra corpului victimei, atunci cînd se aplică violența asupra victimei, deoarece Chihai Sergiu nu a aplicat violența asupra părții vătămate.

Latura obiectivă a infracțiunii constă în fapta prejudiciabilă alcătuită din acțiunea principală și acțiunea sau inacțiunea adiacentă.

Acțiunea adiacentă presupune existența următoarelor etape: 1) capturarea victimei, 2) deplasarea victimei din habitatul ei permanent sau provizoriu, 3) reținerea victimei.

În contextul celor menționate, instanța de recurs reține lipsa etapelor enumerate, deoarece victima Bîrlădeanu Daniela nu s-a deplasat și nu a fost deplasată din locul aflării sale și nici nu a fost privată de libertate sau cel puțin nu s-a confirmat intenția inculpatului de a o lipsi pe partea vătămată de libertate.

Latura subiectivă a infracțiunii incriminate *se manifestă prin intenție directă, iar motivele răpirii unei persoane pot fi dintre cele mai variate: răzbunare, gelozie, motive huliganice etc.*

În speță, Colegiul lărgit menționează că, inculpatul nu se cunoaște cu familia părții vătămate și de aici decad motivele enumerate mai sus, acestea nu au fost constatate pe parcursul judecării cauzei, și nici partea acuzării nu a prezentat careva probe care ar dovedi intenția sau scopul inculpatului în răpirea părții vătămate, iar instanțele de fond au admis în calitate de probe doar declarațiile părții vătămate, a reprezentantului legal al părții vătămate, inclusiv și a martorilor, care nu au fost la fața locului, declarînd doar cele spuse de către martora Guzun Vera, care este bunica părții vătămate.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține și raportul din 20.02.2012 (f.d. 11), prin care ofițerul SUP al CPR Criuleni, Simon Lilian, a raportat că „...la 20.02.2012, ajungînd la fața locului infracțiunii, s-a stabilit că Guzun Vera era în stare de ebrietate, totodată la fața locului Chihai Sergiu a fost bătut de către persoane necunoscute, astfel fiind necesar de examinat cazul și sub aspectul art. 287 CP...”, de aici reiese că nu pot fi veridice declarațiile acesteia.

În contextul celor enumerate, Colegiul relatează că, instanța de fond și cea de apel incorect au apreciat depozițiile inculpatului, care au fost consecvente de la bun început și acesta vina nu și-a recunoscut, mai mult ca atît, declarațiile ultimului coroborează cu raportul de examinare medico-legală nr. 68-D, din 05.03.2012 (f.d. 22), prin care se concluzionează că lui Chihai Sergiu i-au fost cauzate leziuni corporale calificate ca vătămări corporale ușoare, ce duc la dereglarea sănătății de scurtă durată și anume: traumă acută cranio-cerebrală, comoție cerebrală, iar fractura oaselor nazale au fost produse cu un corp contondent.

Despre faptul că inculpatul era bătut și plin de sînge a confirmat și martorul Bărlădeanu Ion, tata minorei, audiat ulterior în calitate de reprezentant legal, care l-a văzut pe acesta în seara incidentului (f.d. 154- verso).

Astfel, Colegiul conchide că în urma concluziei raportului menționat, inculpatului i-au fost cauzate leziuni corporale ușoare, ceea ce nu este în concordanță cu depozițiile martorilor, care au declarat că în momentul în care inculpatul a încercat să fugă, s-a ascuns sub remorcă și cînd a ieșit de acolo, era însîngerat în regiunea feței.

Reieșind din cele expuse, Colegiul penal concluzionează, că instanțele de fond nu au apreciat, conform art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Acuzarea înaintată inculpatului a fost imprecisă și în consecință instanțele de judecată greșit au interpretat probatoriul administrat în cauză, iar în final, inculpatul fiind condamnat neîntemeiat.

Instanța de recurs reține că, în conformitate cu jurisprudența CEDO, instanțele de judecată sunt obligate să demonstreze circumstanțele ce țin de vinovăția

inculpatului cu adoptarea unor soluții motivate, or, lipsa acestora atestă o încălcare a dreptului la un proces echitabil, astfel, CEDO reiterând în acest sens că, *în cazul în care instanțele judecătorești naționale se abțin de a da răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera ca o încălcare a dreptului la un proces echitabil.*

Ținând cont de cele menționate, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție respinge, ca fiind inadmisibil recursul declarat de procuror, admite recursul inculpatului și casează ambele hotărâri în cauza dată, cu achitarea lui Chihai Sergiu de sub învinuirea adusă în baza art. 27, 164 alin. (2) lit. c) Cod penal, în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, adică pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

7. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 1), pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vasile Bolduratu.

Admite recursul ordinar declarat de inculpatul Chihai Sergiu, casează total sentința Judecătoriei Criuleni din 25 octombrie 2013 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 decembrie 2013 și dispune achitarea lui Chihai Sergiu de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27, 164 alin. (2) lit. (c) Cod penal conform art. 390 alin. (1), pct. 3) Cod de procedură penală, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată public la 01 iulie 2014, ora 09.50.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Elena Covalenco

Ion Guzun

Iurie Diaconu